

Seat No. : _____

AB-131

April-2016

M.Ed., Sem.-II

A-004 : Methods of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

વિભાગ-1

1. નીચે આપેલ ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બેનાં ઉત્તર આશરે **750** શબ્દોમાં લખો. **20**
- (1) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિની સંકલ્પના આપો. અભ્યાસ ક્ષેત્ર અનુસાર સર્વેક્ષણનાં પ્રકારો જણાવો. ગમે તે એક સમજાવો.
- (2) વિકાસાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિના હેતુઓ જણાવો ? તેના વિવિધ પ્રકારો જણાવી, સળંગસૂત્રી અભ્યાસ પદ્ધતિ વિશે નોંધ લખો.
- (3) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ એટલે શું ? તેના સોપાનો જણાવો. ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિમાં વસ્તુનું અંતર્ગત અને બહિર્ગત પરિશીલન શી રીતે થાય છે તે સમજાવો.
2. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર **125** શબ્દોમાં લખો. **10**
- (1) સહસંબંધાંક અભ્યાસ પદ્ધતિ એટલે શું ? સહસંબંધાંક પદ્ધતિ શા માટે જરૂરી છે ? આ પદ્ધતિની કઈ મર્યાદાઓ છે ?
- (2) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિનું સંશોધનમાં શું મહત્ત્વ છે ? ઉભાછેદનું સર્વેક્ષણ એટલે શું ?
- (3) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિમાં પ્રાથમિક અને ગૌણ સંદર્ભોનું મહત્ત્વ જણાવો. આ સંશોધન પદ્ધતિનાં હેતુઓ સ્પષ્ટ કરો.
- (બ) નીચેનાં પ્રશ્નોનાં જવાબ આપો. **5**
- (1) વર્ણનાત્મક સંશોધન પદ્ધતિ એટલે શું ?
- (2) કોહોર્ટ અભ્યાસ પદ્ધતિ સમજાવો.
- (3) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિની બે લાક્ષણિકતાઓ સ્પષ્ટ કરો.
- (4) દસ્તાવેજી સર્વેક્ષણ એટલે શું ?
- (5) શાળા સર્વેક્ષણોને લગતા કોઈપણ બે સંશોધનનાં વિષયો જણાવો.

વિભાગ-2

3. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 750 શબ્દોમાં લખો. 20
- (1) યાદચ્છિક સોલોમોન ચાર જૂથ યોજના અને યાદચ્છિક નિયમનજૂથ માત્ર ઉત્તર કસોટી યોજના ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
- (2) એથનોગ્રાફીક પદ્ધતિની સંકલ્પના અને લક્ષણો જણાવો.
- (3) પ્રાયોગિક સંશોધનનાં સોપાનો લખો ? સંશોધનનાં પ્રયોગની આંતરિક યથાર્થતા ઉપર અસર કરતા પરિબળો ટૂંકમાં સમજાવો.
4. (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર લખો. પ્રત્યેક ઉત્તર 125 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ પદ્ધતિ માટેની ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
- (2) પ્રાયોગિક સંશોધનની સંકલ્પના અને પ્રાયોગિક સંશોધનનું મહત્ત્વ જણાવો.
- (3) સહસંબંધાત્મક અભ્યાસની લાક્ષણિકતા અને તેના લાભો જણાવો.
- (બ) નીચેનાં પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 5
- (1) વિષયવસ્તુ પૃથક્કરણ પદ્ધતિની કોઈપણ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (2) સહસંબંધાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિ એટલે શું ?
- (3) પ્લેસબો અસર સમજાવો.
- (4) વિકાસાત્મક અભ્યાસ પદ્ધતિની સંકલ્પના જણાવો.
- (5) હોથોર્ન અસરનો અર્થ આપો.

Seat No. : _____

AB-131

April-2016

M.Ed., Sem.-II

A-004 : Methods of Educational Research

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Section – 1

1. Answer any **two** out of **three** should be in about **750** words : **20**
- (1) Give the concept of survey method. Give the types of survey method according to study area. Explain any one with illustration.
 - (2) State the objectives of Developmental study method. State its different types and write short note on longitudinal study method.
 - (3) What is historical research method ? Mention the step of it. Explain the internal and external criticism in this method.
2. (a) Answer any **two** of the following question is to be asked in about **125** words : **10**
- (1) What is correlation study method ? Why correlation study method is essential ? Which limitations does correlation study method have ?
 - (2) What is the importance of survey method in research ? What is longitudinal survey ?
 - (3) Explain the importance of primary and secondary references in historical research and clarify the objective of historical research.
- (b) Answer the following questions in short : **5**
- (1) What is descriptive research method ?
 - (2) Explain Cohort study method.
 - (3) State any two characteristics of historical research method.
 - (4) What is documentary surveys ?
 - (5) State any two research topics of a school survey.

Section – 2

3. Answer any **two** out of **three** should be in about **750** words : **20**
- (1) Explain Randomized Solomon four group design and Randomized control group post test design with illustration.
 - (2) Explain concept of ethnography method and characteristics.
 - (3) State the steps of the experimental research. Explain in brief the factors affecting the internal validity of the experimental research.
4. (a) Answer any **two** of the following questions is to be asked in **125** words : **10**
- (1) State the points to keep in mind for context analysis method.
 - (2) Explain concept of experimental research and importance of experimental research.
 - (3) State the characteristics of correlation method and advantages of this methods.
- (b) Answer the following questions in short : **5**
- (1) State any two characteristics of context analysis method.
 - (2) What is correlation method ?
 - (3) Explain Placebo effects.
 - (4) Explain the concept of development study.
 - (5) Give meaning of Hawthorne effect.
-